

Folytatás
a 3-ik
oldalról

Dályzatot. Mindez persze rendkívül szükséges és hasznos, ugyanakkor sokszor megfelelkezünk arról, hogy elbeszélgessünk a hallgatónál a párt szervezeti életének menetéről, az egyetemi pártmunka mechanizmusáról, a taggyűlések szokásos lezajlásáról, hangulatáról stb.

Pártépítő munkánk néhány fontos kérdését vehettük most csak szemügyre. Befejezésül még arra utalnék, hogy a szervezeti szabályzat módosításának helyessége a pártépítés vonatkozásában is igazolást nyert egyetemi pártmunkánkban. A módosításból adódó újszerű feladatokat viszonylag zökkenőmentesen sikerült megoldanunk. Nem okozott különösebb problémát nálunk sem a tagjelöltség megszüntetése, sem az ajánlók megnövekedett felelősségének tudósítása, sem a KISZ-alapszervezetek ajánlói jogköre. Ez a viszonylag zökkenőmentes áttérés is azt bizonyítja, hogy eddigi pártépítő munkánk alapján jó volt. De éppen erre, a már meglevő alapra építve van lehetőségünk a még nagyobb eredményekre, a párt sorainak további erősítésére.

VÖRÖS LASZLO
JATE MSZMP VB-tagja

Vörös Lászlónak, a József Attila Tudományegyetem MSZMP végrehajtó bizottsága tagjának elemző írását azzal a szándékkal közöljük, hogy a benne fölvetett kérdésekről vitát indítsunk a lap hasábjain. Várjuk a másik két intézmény pártbizottságainak véleményét, szeretnénk közölni az érdekeltek, a jelenlegi és leendő egyetemista és főiskolás párttagok hozzászólásait.

Szerkesztőség

Az egyetemista, a tökéletes

TALÁLKOZTAM a tökéletes egyetemistával. Kis virágos parkban sétált és egy hindu-perzsa szótárt tanulmányozott. Szerényen, de öntudatosan mosolygott, amikor terveiről kérdezősködtem.

Szeretném gyarapítani nyelvtudásomat, ezért szabad időmben párhuzamosan tíz nyelvvvel foglalkozom. Sajnos, mindegyikkel csak egy félórás-kat, mert negyvenkét órányi előadásom és szemináriumom van, s még néhány szabadon választott kollégiumot is fölvettem.

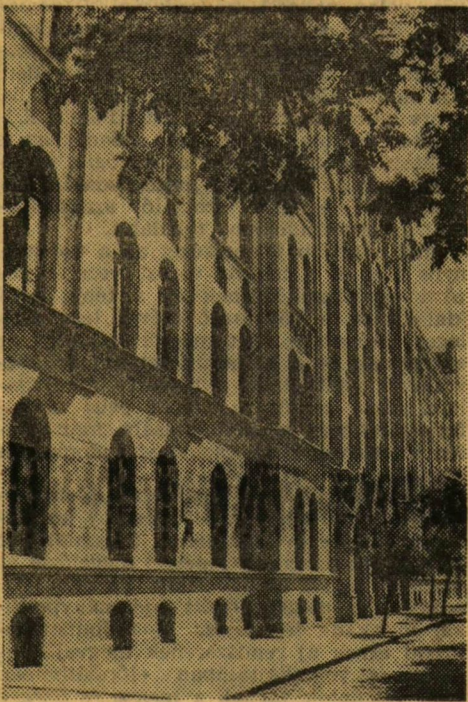
Nem, nem jelenti ez azt, hogy szakbarbárként fogok kikerülni az egyetemről. Eljárók a politikai körökre, meghallgatom a Collégium Artium előadásait, van filmmúzeum-jegyem és operabérletem. Sajna, mindegyik műkedvelő csoport munkájába nem tudtam bekapcsolódni, s így csak a táncsoportnak s az egyetemi színpadnak lehettem tagja.

Megkérdézheti egyébként az alapszervezeti titkárt is, hogy mennyi mozgalmi munkát végez. Az alapszervezeti titkárt ugyanis én vagyok. Ezért élen kell járnom a társadalmi munkában. Egyébként kitűnő rendű vagyok, mert minden nap, este áttanulmányozom a tananyagot azokat a részeit, amelyekről napközben hallottam, nehogy a vizsgaidőszakban túlságosan meglegyek terhelve.

Jó is ez a sok elfoglaltság, mert így csak az igazán művészi filmeket tudom megnézni, s csak értékes könyveket olvasok. A mexicói válogatottba már nem tudtam bekerülni, pedig az utóbbi időben sokat edzettem sakban és gombfociban.

Higgye meg, érdemes minden előadást végighallgatni itt. Legutóbb a waterlóói csatáról maga Napóleon beszélt — mutatott egy szótlanul fel-alá sétáló alacsony férfi felé — s a relativitásról könnyen érthető előadást tartott Einstein. De bocsásson meg, most már sietnem kell, mert Hegel tartja a filozófiai szemináriumot, s ő nagyon szigorú ember.

ÍGY SZÓLT a tökéletes egyetemista, majd könnyedén megemelte a fajakat a fején, és föl-mászott az egyik fára.

Pályázat, pályakezdés: gondok

Hogyan valósulnak meg azok a tervek, amelyekkel eltelve a felvételi bizottság elé állnak a frissen érettségizett fiatalok? Hogyan teljesülnek az álmok, amelyeket az egyetemi padokban szőnek? Hogyan helyezkednek el a végzett fiatal pedagógusok most, az új pályázati rendszer bevezetésével; mi erről a véleménye a fiatal szakemberek elhelyezésével foglalkozó hivatalos fórumoknak? Ezekről a kérdésekről beszélgettem a József Attila Tudományegyetemen végzett hallgatókkal, valamint a Szeged Városi Tanács Művelődési Osztálya és a Csongrád megyei Tanács Művelődésügyi Osztálya vezetőivel és személyügyi főelőadóival.

A geológus, aki mégis tanár lett

M. B. tavalyelőtt végzett a József Attila Tudományegyetem Természettudományi karán. Több mint öt éve látom hol biciklin száguldani a városban, hol hátizsákkal felpakolva éppen turrára indulni. Évfolyamán negyedmagával kapott földtan-földrajz szakos tanári diplomát.

Az Aradi-vertánus terén találkoztunk. A viszonylag csendes vasárnap délelőtt egyedül ült az egyik padon, s fejét lehajtva belemélyült egy térkép tanulmányozásába. Felcsillant a szeme, amikor arról kérdeztem, hogyan választotta ezt a pályát.

— A felvételi bizottság elé már úgy mentem: geológus szeretnék lenni. Földrajz-biológia szakra vettem fel, s második éves koromban átszakosodtam. Speciál-kollégiumokat hallgattam, különleges te-repgyakorlatokon vettem részt — negyedmagammal.

— Volt-e konkrét elképzelésed a végzés utáni elhelyezkedésről?

— Az Országos Kőolaj és Gázipari Trösztnél fűrógeológust kerestek. Ide akartam pályázni. Ugyanakkor a bajai Vízgazdálkodási Technikumban is hirdettek pályázatot. Erre vártam — a pályázatot visszavonták — a másiktól meglekstem. Kapkodtam fűhöz-fához. Végül tavaly július elsején a Szegedi Tervező Szövetkezethez mentem. Augusztusban már véleményeztem a Mindszenti Szolgáltató Ház talajmechanizmusát — egyébként fél év gyakorlat kell, hogy valaki véleményezhessen — s ezt még 39 hasonló feladat követte.

Ez év augusztusában került át a Tiszaparti Ginnázium és Vízügyi Szakiskola tanári karába. Szintén pályázat alapján.

— Hogy találd fel magad, mint geológus tanár?

— Sosem akartam pedagógus lenni, de most a „vizeseket” nem hagynám ott, főleg ha anyagilag sem lenne hátrányosabb a tanítás, mint a nem-pedagógus állások. Nagyon várom már, hogy elméleti órák is legyenek, akkor majd színvonalas előadásokat tarthatok, nemcsak a gyakorlat irányítás lesz a feladat. Az iskolában több a szabadidő, tudományos kutatásra is van lehetőség.

M. B. egy harmickét fős természetjáró szakosztályt is vezet, s mint építészeti alapképesítéssel rendelkező, a tervezéshez is ért.

— Ha úgy alakulna, itt hagynád Szegedet?

— Amikor végeztam, minden további nélkül elmentem volna — bár a családi körülmények ide kötnek — mostmár nem szívesen hagynám itt a várost. 27 éves

leszek; öregszik az ember — mondja nagyon komolyan, és én nem tudom mosolygás nélkül hallgatni.

Szerződéssel a városi könyvtárban

Marikával a könyvtár olvasótermében találkoztam. Móra Ferenc patinás íróasztala mögött ült, mint olvasótermi felügyelő. Fehér köpenyes alakja megvilágit a könyvekkel megrakott, régi polcok között. Az idén végzett a Bölcsészettudományi kar magyar-ország szakán.

— Most is az a mondás járja a magyar szakosok között: velük Tiszát lehet rekeszteni?

— Elég sok magyar szakos végzett az idén is, s magyar-ország szakos állásra nem volt kilátás, Szegeden. Olyat hirdettek csak meg, amelyhez több év gyakorlat kellett. A járásban sem igen volt lehetőség, viszont a családi körülmények engem ide kötnek. Szegeden dolgozik a férjem és itt van a kislányom. Ráadásul abban az időszakban, amikor a pályázatok után járhattam volna, beteg volt a gyerek.

— Jónak találd a pályázati rendszert?

— Nem teljesen. Akárhová mentünk, azzal fogadtak: Már van jelentkezés. Így aztán vannak olyan évfolyamtársaim, akik sok állást megpályáztak addig, amíg egyet is megkaptak. Most a könyvtárban szerződéssel dolgozom. Ha ezt meghosszabbítják, szívesen itt maradok, bár az estig tartó munkaidő erősen leköti az embert.

Aki iónak találja a pályázati rendszert

Mártát a mennyezetig érő könyvszekrény mellett találtam. A régi orosz templomokról írt szakdolgozatot, s most annak továbbfejlesztésén dolgozik. Mosolygva meséli, hogy naponta utazik Dorozsmára, ahol orosz és történelmet tanít ötödik és hatodik osztályos tanulóknak.

— Mi kötött Szegedhez, Márta?

— Itt dolgozik a férjem. Azoknak talán könnyebb, ahol a férj és a feleség egyaránt pedagógus. Együtt pályázhatnak valahová.

— Mi a véleményed az új pályázati rendszerről?

— Feltétlenül jónak találom. A legfőbb pozitívuma az, hogy kétoldalúan szabad választást biztosít. Választhat — az adott lehetőségek között — a pályázó, kiválaszthatja a neki legjobban megfelelő állást. Választhat az iskola is a pályázók között. Arra eddig vajmi kevés lehetőség volt, hogy egyik megyéből a másikba átkerüljön valaki. Most a pályázati rendszer bevezetésével házastársak is könnyebben elhelyezkedhetnek.

— Hogy zajlott le nálatok a pályázás?

— A Köznevelés folyamatosan meghirdette az állásokat. Áprilistól lehetett beadni az egyetemre a pályázatot, az egyetem azt tovább küldte az állásokat meghirdető művelődési szerveknek. Ugyanakkor az egyetem felhívta a figyelmünket a lehetőségekre.

— Szereted az általános iskolát?

— Jó gyakorlatot ad az itteni munka. Nem származik belőle hátrány semmi képpen sem, ha általános iskolában kezd valaki Pontos és alapos munkára kényeszerít. Nem számíthatok rá, hogy már meglevő ismeretanyagra építsek, nekem kell az alapokat megteremtteni.

— Elmentél volna más területre dolgozni?

— Mindig tanítani akartam. Ha semmiképpen sem sikerült volna a környéken állást szerezni, akkor, hogy Szegeden maradhasak, kénytelen lettem volna más területen elhelyezkedni.

Életcél nem kevés viszontagsággal

K. Z. is a pedagógia megszállottja. Ha nem taníthatna, más területen nemigen találna meg a munka igazi szépségét. Sokszor hallja az ember: „Életcélnak tekintem”. Nála ez igazán őszintén hangzik.

Családi körülmények kötik Szegedhez. Állásba akkor lépett, amikor még az egyetem is foglalkozott az elhelyezéssel, de már megindult a pályázattal történő elhelyezkedés is. Ez a kettősség még inkább önálló álláskeresésre ösztökélte a hallgatókat, így aztán 1 év alatt igen változatos utat járt végig. Egyik szerződés követte a másikat. Amikor lejárt, ment újabb után. Dolgozott napközben, a megye más városában levő középiskolában, városi általános iskolában, és most ismét szerződéssel középiskolában.

— Sajnos a pályázati rendszerről véleményem mondani nem tudok. Szerződéses munkahelyeim voltak. Gondolom, ha az elbírálásnál minden tényezőt figyelembe vesznek, akkor jó eredménye lesz.

— Milyen tapasztalatokat szerezte a különböző iskolákban?

— Az általános iskolai tanítás a középiskolai tanárnak nem mindig szerencsés feladat. A szakanyagból sokat felejt az ember, hiszen csak kis részét adhatja tovább. S a módszerek is egészen mások. Én nem is gyakoroltam általános iskolában, csak a középiskolai oktatási módszereket ismertem meg. Egy év alatt sokféle érdekes tapasztalat gyűlt össze bennem. Tanteffületeket ismertem meg, betekinttem az általános iskolai mun-

kába, a napközi és a középiskola életébe: ez a változatosság azonban, úgy érzem inkább ártott, mint használt.

— Meg tudad-e valósítani ilyen körülmények között az egyetemen kialakult elveidet?

— Az általános iskolában nem tudtam. Erősebb idegrendszer, szuggesztív képesség kell hozzá. Az idő nagyobb része a fegyelmezzel telik el. Középiskolában azt hiszem sikerül majd az elképzeléseimet megvalósítani.

A döntések helye és a számok tanulságai

A véleményeket hallva, s azokat összegezve elmentem oda, ahol a sokat emlegetett pályázatok sorsáról döntenek. A Szeged M. J. Városi Tanács Művelődési Osztálya személyügyi főelőadójának tettem fel a kérdést: mi is az igazság, hogyan alakul a pedagógus szükséglet, van-e lehetőség végzett hallgatók szegedi elhelyezkedésére?

— A Művelődésügyi Minisztérium a pályázati rendszerről tárgyalva megállapította, hogy a négy megyei jogú városnak (Debrecen, Miskolc, Pécs, Szeged) azonosak a gondjai. Ezek a városok téltéve vannak, a megyék többi városaiiban viszont nem egyszer „ordító” a pedagógushány. Ha országos viszonylatban nézzük, jelenleg is sok betöltetlen állás van. Erről vallanak a statisztikai tájékoztatók számadatai is. Tanerő ellátottság me-gyénként (a szükséglet százalékban) cím-szó alatt a következő számokat találjuk: Debrecen 96,6 %, Miskolc 96 %, Pécs 97,7 %, Szeged 98,1 %. Tehát a megyei jogú városok között is Szeged a legteljesebb. Fejér megye 93,8 %, Nógrád megye 90,8 % és Szabolcs-Szatmár megye 93,5 %, a pedagógusokkal legkevésbé ellátott megyék. Ezekben rendkívül magas a képzés nélküli pedagógusok száma (Fejér megyében általános iskolában 171 képzés nélküli pedagógus tanít, Nógrádban 105 és Tolnában 111).

— Milyen körülmények nehezítik még a szegedi elhelyezkedést?

A pedagógus felesleg az átlag iskolák felső tagozatán mutatkozik, mert évről évre kevesebb a tanuló, s ahogy a korcsoportok haladnak fölfelé, egy-két év múlva a középiskolában is jelentkezni fog ez a létszámcsökkenés. Gond lesz, a már állományban levő pedagógusok foglalkoztatása is. Senkit sem bocsájtottunk el, átcsoportosítással, nyugdíjazásokkal oldottuk és oldjuk meg ezt a problémát. Azonban jelentkeznek feszültségek is (középiskolai tanárok általános iskolákban, napközithonokban dolgoznak, nyugdíjkorhatáros pedagógusokat szándékuk ellenére kellett nyugdíjaznunk, stb.). A ne-hézségeket fokozza az, hogy nem egyformán jelentkezik a szükséglet és a kínálat sem. Egyetemi viszonylatban rendkívül sok a végző magyar-történelem és biológia-földrajz szakos tanár, viszont a testnevelő tanár például kevés.

— Elvonatkoztatva Szegedtől, milyen általános vélemény alakult ki az új pályázati rendszerről?

— Nagy a vita. A Művelődésügyi Minisztérium országosan felmérte a tapasztalatokat. Megállapították, hogy alapjában jó az új rendszer, de finomításokat kell rajta végrehajtani. Pozitívuma, hogy jobban ki lehet így elégíteni a szakokra vonatkozó igényeket, s szociális szempontokat is jobban figyelembe lehet venni. A baj az, hogy a nagyobb városok vonzása következtében sok helyre nem jut pályázó. Ami nálunk fölöslegként jelentkezik, az másutt hiányt jelent.

— Hogy történik a pályázatok elbírálása?

— Bíráló bizottság ül össze; az igazgatók előzetesen ajánlást tehetnek a jelölt személyére. A döntés a munkáltató, a Pedagógus Szakszervezet és más társadalmi szervek bevonásával történik meg. A pedagógus hiánnyal küzdő falusi és tanyai iskoláknál az anyagi ösztönzést is felhasználva igyekeznek tanárokat, tanítókat szerezni. (Lakás, letelepítési segély.) Sokfelé kétszeres előléptést is adnak.

Javítani a pályakezdés létfeltételein

S mit mond ezekről a problémákról a Csongrád megyei Tanács Művelődésügyi Osztályának vezetője és személyügyi főelőadója?

— Csongrád megyében az 1968–69-es tanévre meghirdetett állások száma 159 volt. Erre 379-en pályáztak. Ebből 145 pályázó nyert felvételt. 1967–68-as tanévben végeztek közül 82, már pedagógusként állományban levő 52, s egyéb területen dolgozó 11 személy.

— A városok pedagógus ellátottságát hogy befolyásolta a pályázati rendszer?

— Viszonylag kevés középiskola van a megyében, a középiskolai tanárok nehezen tudnak elhelyezkedni. A megyében volt olyan iskola, ahol nem túl jó lehetőséggel várták a kezdő tanárokat. Az elmúlt évben mégis gyors útemben javult a szakos ellátottság. Régebben 5–6 év kellett ahhoz, hogy 1–2 százalékkal növekedjen a szakos tanárok aránya. A pályázati rendszer 3 évvel ezelőtti kísérleti bevezetése azt hozta magával,

